

**Nagovor predsednika Zveze slovenskih častnikov,
dr. Alojza Šteinerja ob dnevu upora proti okupatorju in podpisu
dogovorov o sodelovanju domoljubnih in veteranskih organizacij Zasavja
na Kumu, 22. aprila 2017**

- Spoštovana župana g. Miran Jerič in g. Matjaž Švagan, spoštovana zastopnica županje občine Hrastnik,
- Spoštovani udeleženci 10. pohoda veteranov in domoljubov na Kumu,
- Spoštovani borke in borci ter predstavniki organizacij združenj borcev za vrednote NOB Slovenije,
- drage veteranke in veterani ZVVS in ZPVDS ter predstavniki ostalih domoljubnih organizacij in kolegi iz Združenj slovenskih častnikov
- spoštovani pripadniki slovenske Policije, cenjeni zbrani.

Zahvaljujem se vam za povabilo na današnjo slovesnost. Najprej izražam čestitke ob desetem tradicionalnem srečanju veteranov in domoljubov na Kumu in še posebej zadovoljstvo ob današnjem svečanem dejanju, ki je povezano s preteklim in prihodnjim sodelovanjem veteranskih in domoljubnih organizacij v Zasavju.

Ker je slovesnost posvečena dnevu upora proti okupatorju, se danes spominjamo upornih dejanj, ki so zaznamovala usodo Slovencev. Za slovesnost in obujanje spomina bi težko našli primernejši kraj, kot je zasavski očak Kum, predvsem zaradi dogajanj na njem ter ljudi povezanih z uporništvom, osamosvojitveno vojno in domoljubjem. Uporništvo in domoljubje ter želja po svobodi so bili tu velikokrat na preizkušnji.

Dan upora proti okupatorju pa je vendarle osredotočen na ustanovitev Osvobodilne fronte slovenskega naroda, osrednje odporniške organizacije Slovencev v drugi svetovni vojni. OF je sprožila in povezovala upornike proti fašističnim in nacističnim okupatorjem in prispevala, da smo ob koncu druge svetovne vojne in morije, ki ji do tedaj ni bilo primera v človeški zgodovini, bili na pravični strani tistih, ki so se uprli takratni nacifašistični politiki, okupaciji in zavojevanju.

Menim, da sodobno domoljubno fronto potrebujemo tudi danes. Pri tem mislim na veteranske in domoljubne organizacije, ki povezujejo veterane različnih slovenskih generacij, od Maistrovih borcev, borcev proti fašizmu in nacizmu v času NOB, do veteranov slovenske osamosvojitve in vojne za samostojno Slovenijo. Potrebujemo fronto, da se bomo osvobodili sramu o uporništvu v preteklosti, da se bomo uprli poskusom sprevračanja zgodovinskih dejstev in potvarjanju resnice, da bomo bolj kot namišljene heroje in zasluge cenili skupne dosežke in da bomo znali o naši preteklosti odkrito in pošteno govoriti našim otrokom in vnukom. Le to bo lahko zdrava podlaga za ohranjanje Slovenstva in njegov obstoj v viharjih, ki nas čakajo. To ne pomeni, da moramo zakrivati temne plati naše preteklosti. Ohranjati moramo predvsem resnico in spoštovanje do tistih, ki so se za v različnih obdobjih slovenskega uporništva izpostavljali.

Zato na današnji slovesnosti lahko izrazimo priklon vsem že živim tovarišem in tovarišicam iz narodno osvobodilnega boja in upora proti nacizmu in fašizmu. Če bomo dosegli njihovo starost upajmo, da bomo od zanamcev podobnega priklona in priznanja deležni tudi tisti, ki smo po poti uporništva stopali v letih 1990 in 1991.

K že prej izraženemu zadovoljstvu za sodelovanje in skupno nastopanje veteranskih in domoljubnih organizacij v Zasavju naj dodam, da zelo podpiram podpise aneksov k listinam o skupnem sodelovanju in nastopanju domoljubnih in veteranskih organizacij, še bolj pa usklajene oblike delovanja. S tem se na zgovoren način daje odgovor na vprašanje, ali post tranzicijske družbe potrebujejo veteranske organizacije, zlasti tiste iz pred tranzicijskega obdobja.

Nedavno sem proučeval veteranstvo na slovenskem in ugotovil, da ima preko 140 letno tradicijo, saj so že leta 1875 ustanovili Mariborsko veteransko in bolniško podporno društvo. Na razvoj veteranstva je vplivala zgodovinska dinamika v obeh svetovnih vojnah in ob koncu hladne vojne ter najmanj štirikratno spreminjanje državnih ureditev in posledično prehajanje veteranov in skrbi za njihove pravice, zdravstveno in socialno zaščito iz ene v drugo. Namesto neposrednega odgovora na prej zastavljeno vprašanje, o tem ali veterane in domoljube takšne kot so danes zbrani tukaj sploh rabimo, pa naj izpostavim primer iz tistega obdobja uporništva, ki ga danes posebej omenjamo. Ko so nemške, italijanske in madžarske zasedbene oblasti v času 2. svetovne vojne delovanje veteranskih združenj bivše države prepovedale in organizacije razpusstile, so zakonske obveznosti do vojnih invalidov v njih prevzele okupatorske države. Vendar z navedenim in poskusi privabljanja h kolaboraciji, niso sedli v srca prebivalstvu in so s tem dodatno odpirali pot uporništvu. Tudi zloglasni ZUJF izpred štirih let in zmanjševanje pravic veteranov ni sedel v njihova srca in se je izrazil kot upor proti takšnemu ravnanju in politiki izza tega.

Spoštovani, prepričan sem, da so lahko slovenski uporniki in njihova dejanja kažipot tudi za ohranjanje domoljubja v današnjem času, ki ne zahteva tako skrajnih žrtev? Tudi zaradi neznanke, ali se bomo za domovino morali še kdaj boriti? Če se bomo pripravljene upreti, jo bomo lahko tudi izborili in ohranili.

Spoštovane in spoštovani, uporništvo in domoljubje sta v slovenski zgodovini zapisana z velikimi črkami, saj sta Slovincem pomagala preživeti in ustvariti državo in nacijo. S tem so tudi danes naše domoljubne in veteranske organizacije lahko povezane. Bodimo ponosni na uporništvo generacij in poskrbimo za ohranitev sodelovanja in vrednot, ki nas povezujejo.

Zahvaljujem se vsem, ki že leta prispevate k slavnostni podobi prireditve na Kumu in kličem k uspešnim tovrstnim pohodom v naslednjem desetletju.

Naj ne bo pozabljeno in hvala vsem.